

Thom en de anderen

Er zijn meer mensen bang voor spinnen dan voor leeuwen. Meer voor slangen dan voor beren. Wespen zijn enger dan olifanten. Over dit fenomeen hebben wetenschappers zich gebogen en zij kwamen met de conclusie dat dit onpraktische gevoel gevoed werd door twee factoren: de mate waarin een mens zich kan identificeren met het dier en het ooit door Rudy Kousbroek zo briljant geïntroduceerde begrip 'aibaarheidsfactor'.

In Nederland zijn meer mensen bang voor moslims dan voor christenen. Terwijl christenen zich toch nooit speciaal gepresenteerd hebben als aibaar. De aibaarheid van buitenlanders is mij vroeger ooit bijgebracht in meesterwerken als 'Sjors en Sjimmie' en 'Sambo het kleine negertje'. Ook Hiawatha met zijn vriendinnetje Zilverster en Kleine Sjang masseerden mijn meisjeshart tot warme emotie voor negers, indianen en chinezen. Maar in die verhalen werd niet gerept over geloof. Christelijke leraren vertelden dat niet-christelijke kinderen die (per definitie ongedoopt) doodgingen hun verblijf in het hiernamaals in het voorgeborchte zouden doorbrengen en nooit in de hemel konden komen. Daarmee werd iedere poging tot identificatie de kop ingedrukt. Mijn conclusie moet zijn dat waar het om mensen gaat, aibaarheid minder belangrijk is dan cultuur en de verwantschap die je daar mee kunt voelen.

In Nederland leven mensen van meer dan honderd nationaliteiten en minstens even zoveel culturen. Wie maakt zich in dat kader nog druk over het verschil tussen de Brabander en de Fries? Nee, we zijn druk bezig in kaart te brengen voor welke van die culturen we bang mogen of moeten zijn. En hoezeer we moeten of kunnen eisen dat de manier van denken en leven van 'nieuwkomers' dan wel 'medelanders' zich aanpast aan de onze. Mag integratie gelijk gesteld worden met assimilatie? Zo ja, assimilatie waarin? Dus moet er discussie komen over waarden en normen (in deze volgorde s.v.p.). Kortom, Nederland is op zoek naar zijn culturele identiteit, al was het alleen maar om de verschillen zichtbaar te maken. Te discrimineren.

In de politiek manifesteert zich overduidelijk de identiteitscrisis van de Nederlandse samenleving. Vroeger moesten Pipo de Clown en Mammaloe een grappige versie van herkenbare Nederlanders markeren tegenover Klukkuk, de Indiaan en Liang Wang Tsang Tseng, de poepchinese (mij is ontschoten hoe ook weer die grote domme lieve zigeuner heette). Nu maken Peter Jan B. en Maria Verhoeven zich sterk om de christelijke traditie te verheffen tot de norm die waarde moet geven aan het huidige Hollandse levensgevoel. In kongsie met het morrend volk dat xenofobie 'eindelijk bespreekbaar' gemaakt zag door de vileine PF, verslaan zij moeiteloos in de polls de liberalen en de sociaal-democraten. Die hebben van schrik hun leiders ten val gebracht. De VVD heeft een aardige erudiete levensgenieter vervangen door een deskundige leperd, de PvdA deed haar deskundige leperd aan de kant voor een hoogbegaafd gummyhoofd. En nu maar hopen dat die twee nog iets klaarmaken tegenover de rechtschappen, godvrezende hoekstenen van een maatschappij die zij zelf tot onleefbaar hebben bestempeld.

Niemand is bang voor D66. De partij voor homo's, vrouwen en sociaal bewogen mannen, met respect voor iedereen. Nederland van dertig jaar geleden. Redelijk, fatsoenlijk, tolerant en rationeel. D66'ers hebben nauwelijks behoefte aan identiteit tegenover het islamitisch machismo. In de tijd van de spinnen, de slangen en de wespen maken de leeuwen, de beren en de olifanten pas op de plaats. Thom, de aibare, kust Roger op beide wangen en vertelt het congres dat hij 'van binnen' best boos is over van alles. Van Thom mag je ook anders denken dan hij. En daarin heeft hij geen gelijk. De bescherming van de Hollandse smeltkroes vraagt venijnige verdediging. Misschien waren de scherpe tandjes van Lousewies effectiever geweest. Ik maak mij zorgen over het gedachtegoed van Hans. ♦